

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้การจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์และบรรดาสมาชิก ตามวัตถุประสงค์ของการร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบคำสั่งใดขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้

หมวด ๑
เรื่องทั่วไป

ข้อ ๔ การขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ให้ยื่นคำขอที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแห่งท้องที่ ซึ่งสหกรณ์ที่จะจดทะเบียนตั้งอยู่ สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอที่สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ ๑ หรือพื้นที่ ๒

ข้อ ๕ คณะบุคคลที่จะขอจัดตั้งสหกรณ์ต้องประกอบด้วย บุคคลซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นจำนวนที่เหมาะสมกับการดำเนินการตามหลักสหกรณ์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักการสหกรณ์พอสมควร โดยคณะบุคคลที่จะขอจัดตั้งสหกรณ์ทั้งหมดควรผ่านการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ไม่น้อยกว่า ๖ ชั่วโมง

การฝึกอบรมต้องให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ ภาระหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กฎระเบียบในสหกรณ์ และการดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์

ข้อ ๖ หลังจากวันที่ผ่านการฝึกอบรมให้คณะบุคคลที่จะขอจัดตั้งสหกรณ์นัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน หากบุคคลใดเห็นว่าสมควรจัดตั้งสหกรณ์ต่อไป ให้บุคคลเหล่านั้นพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มาประชุมเป็นคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน มีหน้าที่ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ให้เสร็จสิ้นแต่ไม่ช้ากว่าสี่สิบห้าวันนับแต่เลือกคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์

คณะบุคคลผู้เห็นสมควรจัดตั้งสหกรณ์ และมติการเลือกคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ ต้องบันทึกไว้เป็นรายงานการประชุมผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่จะขอจัดตั้ง

หมวด ๒

การดำเนินการของคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์

ข้อ ๗ การเลือกประเภทสหกรณ์ คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องเลือกให้สอดคล้องกับกิจการที่ผู้ประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์มีส่วนกระทำร่วมกัน ตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริงของผู้ซึ่งประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น อาจกำหนดได้ทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม แต่ต้องแยกให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจมีอย่างไร และวัตถุประสงค์ทางสังคมมีอย่างไร

ข้อ ๘ แผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น ประกอบด้วย

- (๑) แผนดำเนินการจัดหาเงินทุนมาดำเนินการ
- (๒) แผนดำเนินการธุรกิจที่ทำกับสมาชิก
- (๓) แผนดำเนินการขยายรับสมาชิกและการฝึกอบรมสมาชิก
- (๔) แผนดำเนินการด้านอัตรากำลัง

แผนดำเนินการข้างต้น คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องจัดทำลักษณะที่นำไปปฏิบัติได้ และเป็นแผนที่มีการปฏิบัติการปฏิบัติไม่น้อยกว่าสามปี

ข้อ ๙ คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกได้แต่เฉพาะผู้ที่เห็นชอบให้ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ที่ได้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมในข้อ ๖

ข้อ ๑๐ การจัดทำร่างข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องจัดทำขึ้นเฉพาะสำหรับสหกรณ์นั้น ภายใต้เงื่อนไขวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนด

การกำหนดชื่อในข้อบังคับ ต้องไม่ซ้ำกับชื่อสหกรณ์อื่นซึ่งจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว เป็นอักษรไทยและไม่เกิน ๗๐ ตัวอักษร เว้นแต่สหกรณ์มีชื่อเช่นนั้น ภูมายนทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อออกจากทะเบียนแล้ว

ข้อ ๑๑ ร่างข้อบังคับสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องเรียกประชุมบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกประชุมพิจารณา

ก่อนมีมติกำหนดให้เป็นข้อบังคับ คณะผู้จัดตั้งต้องอธิบายทำความเข้าใจ ประเด็นสำคัญของข้อบังคับแก่ผู้ที่เข้าประชุม พร้อมทั้งตอบข้อซักถามของผู้ที่เข้าประชุม ครบถ้วนสิ้นข้อสงสัย

ในการประชุมคราวเดียวกันนี้ คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องแจ้งรายละเอียดของแผนการดำเนินการทั้งหมดให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกตามบัญชีรายชื่อได้ทราบด้วย

การประชุม คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องบันทึกรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐาน

หมวด ๓

การพิจารณาของนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อ ๑๒ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ ได้รับเอกสารคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ให้พิจารณาตรวจสอบ

- (๑) วัตถุประสงค์สำคัญของสหกรณ์ที่สามารถส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกตามหลักวิธีการสหกรณ์ สอดคล้องกับประเภทสหกรณ์ที่คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์เลือก
- (๒) ความถูกต้อง เหมาะสม ของแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง พร้อมทั้งประเมินความสำเร็จของแผนดำเนินการว่ามีความเป็นไปได้
- (๓) ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกตามบัญชีรายชื่อ ได้ผ่านการอบรมและเป็นผู้ให้ความเห็นชอบการจัดตั้งสหกรณ์

(๔) ข้อบังคับสหกรณ์ ให้มีรายการครบตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนด และมีเนื้อหาเหมาะสม ใช้เป็นกฎเกณฑ์การดำเนินการของสหกรณ์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งได้

ข้อ ๑๓ เมื่อได้พิจารณาตรวจสอบตามข้อ ๑๒ แล้ว หากปรากฏว่ารายการดังกล่าวยังไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือยังมีได้ดำเนินการตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนด ให้นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีหนังสือสั่งการคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง มาชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยตนเอง หรือทำเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสารมาประกอบการพิจารณา ภายใน ๕ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

ข้อ ๑๔ ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อว่า สหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นมีเจตนาโดยตรงหรือโดยปริยาย หรือกระทำการดังต่อไปนี้ สันนิษฐานไว้ก่อนว่าอาจจะทำให้เสียหายแก่ระบบสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์อาจพิจารณาไม่รับจดทะเบียนได้

- (๑) หลีกเลียงภาษีตามประมวลรัษฎากร
- (๒) การฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน
- (๓) แสวงหากำไรหรือผลประโยชน์เฉพาะบุคคลหรือกลุ่มของบุคคลนั้น
- (๔) ใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือสำหรับให้บุคคลภายนอกหาประโยชน์
- (๕) ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามหลักสหกรณ์สากล

ข้อ ๑๕ กรณีไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ มีหนังสือแจ้งไปยังคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ภายในสามวันทำการ นับแต่วันไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์พร้อมเอกสารประกอบการขอจัดตั้งสหกรณ์ทั้งหมด

หนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ต้องมีข้อเท็จจริง ข้อพิจารณา และการใช้ดุลพินิจไม่รับจดทะเบียน อันจะทำให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์เข้าใจเหตุผลการไม่รับจดทะเบียน

หมวด ๔ การอุทธรณ์

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะผู้จัดตั้งได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ถ้าประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียน ให้นายทะเบียนสหกรณ์ยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์นั้นภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ข้อ ๑๗ คำขออุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ให้ทำเป็นหนังสือพร้อมทั้งเอกสารแสดงเหตุผลและหลักฐานโต้แย้ง ข้อเท็จจริง ข้อพิจารณา และการใช้ดุลพินิจการไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ของนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นไม่มีความบกพร่อง หรือไม่ทำให้เสียหายแก่ระบบสหกรณ์ คำขออุทธรณ์ให้ยื่นที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ที่ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ พร้อมด้วยคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์พร้อมเอกสารที่ยื่นมากับคำขอจดทะเบียนทั้งหมด

ข้อ ๑๘ รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์ ได้รับหนังสือคำอุทธรณ์จากคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์แล้ว ให้ส่งคำขออุทธรณ์พร้อมเอกสารดังต่อไปนี้ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (กรมส่งเสริมสหกรณ์) โดยไม่ชักช้า

- (๑) สำเนาหนังสือคำสั่งแจ้งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์
- (๒) คำขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ พร้อมเอกสารที่ยื่นมากับคำขอทั้งหมด
- (๓) สำเนาหนังสือคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารและคำสั่งแก้ไขรายการในร่างข้อบังคับ (ถ้ามี)

/ (๔) คำชี้แจง.....

(๔) คำชี้แจงข้อเท็จจริงของบุคคล และเอกสารที่ส่งให้ตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย กับรายการแก้ไขข้อบังคับ (ถ้ามี)

(๕) พยานหลักฐาน เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ที่เห็นว่ามีความจำเป็นต่อการพิจารณา คำอุทธรณ์
ข้อ ๑๙ ถ้าคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้เพิกถอนคำสั่งไม่รับจดทะเบียนของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ส่งเอกสารทั้งหมด พร้อมคำวินิจฉัยอุทธรณ์ และมติเพิกถอนคำสั่งแก่นายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ต่อไป

มติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้ยกอุทธรณ์ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ แจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์นั้น เพื่อแจ้งแก่คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ โดยไม่ชักช้า

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(ลงนาม) เลอพงษ์ มุสิกะมาน

(นายเลอพงษ์ มุสิกะมาน)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์